

Konu: Ruhsal İnsan

Yazı: 31

Kuvveden Fiile

Doç. Dr. Haluk Berkmen

Doğada var olanları anlama uğraşımız daima bir ikilem içermektedir. Herhangi bir nesnenin varlığından söz edebilmek için o nesneyi çevresinden yalıtılmak ve belirtmek durumundayız. Nesnenin kendisi ile içinde bulunduğu arka zemin ikilemi (ayırımı) olmadan ne bilim yapılabiliyoruz ne de kavram üretilebiliyoruz. Bu **düalistik** (ikilemci) yaklaşımımız sonucunda evrende her varlığın bir karşısını ve her etkinin bir tepkisini bulmaktayız. Maddenin karşıtı olan anti-maddeden ve çekici kuvvetlerin karşıtı olan itici kuvvetlerden söz ediyoruz. Ancak, bizlere farklı gibi görünen bu olgular, bir madalyanın iki yüzü gibi, tek bir gerçeğin iki farklı tezahürü (görüntüsü) olarak algılanmalıdır. Zira doğanın aslında ikilik değil teklik vardır. Daha geniş bir anlamda "varlığın aslı tektir" denebilir. Bu tekliliği nasıl ifade edebiliriz? Nasıl göz önüne getirebiliriz? Sadece bir arka zemin olsa nesnelere nasıl ayırt edebiliriz? Var olanlardan nasıl söz edebiliriz?

Varlıklar âleminde ikilikten kaçış yoktur. İkilik olarak algıladığımız her olgunun altında gizli duran bu temel "birlik" yatmaktadır. Evrende her canlı veya cansız nesne, en küçükten en büyüğe, bu temel "birlikten" veya "zeminden" kaynaklanır ve oluşur. Temel birlik, bütünsel ve bölünmez birlik anlamına gelen **ehad** sözü ile tanımlanır. Ehad olan tümel ruhtur. Tikel olan ise her var olanın tikel tinidir. Ruh ile tin'in farklı olduklarından bir önceki **Us-Beden İkilemi** başlıklı yazımda söz ettim. Ayrıca "**tüm doğa kuvvetlerinin kaynağı tindir**" dedim. Demek ki kuvvet kavramı tümel olmayıp yerel ve var olanın enerjisi ile ilgilidir.

Us ile bedeninin kaynağı olan Tin bir tür yoğunlaşmış yerel enerji olduğundan kuvvet içerir. Çünkü *enerji* iş yapma kapasitesidir ve iş yapabilmek için kuvvet gereklidir. Tinde bulunan doğal kuvvet "**bilkuvve**" durumundadır. Bu duruma **potansiya**, veya gizli yeti de denebilir. Demek ki her var olanda potansiyel enerji vardır ve bu gizli enerji varlık alanına çıktığında etkin olur. Var olan kuvvet tinde iken *bilkuvve*, varlığa çıktığında ise "**bilfiil**" olur. Bilkuvve durumundaki kuvvet faal olmayan, etkin olmayan kuvvettir. "Kuvveden fiile çıkmak" sözü düşünceyi eyleme dönüştürmek anlamını taşır.

"Fiil" sözü ise faaliyet yani hareket demek olduğuna göre, düşüncenin gerçekleşmesi için hareketin oluşması gerekir. *Bilkuvve* olan varlık hareketsizdir. Yani henüz varlığa çıkmamış düşünce durumundadır. Bilfiil olması için hareket etmesi gerekir. Demek ki nesne haline dönüşen varlık düşüncenin hareket haline geçmesidir. Hareket ise daima bir **arka zemine** gerek duyduğundan, var ediş dışı doğru verilen nefes, yok ediş ise içeri doğru çekilen nefese benzer. Tümel ruhun nefes alışları arka zemini, nefes verişleri de nesnelere oluşturuyor. Bir diğer ifadesi **tümel ruh öznel tine dönüşür** ve **öznel tin tekrar tümel ruha geri döner**. Nefes alıp vermeyi ve **cenine ruhun üflenişini** bu şekilde düşünebiliriz.

Doğadaki her var olanın temel döngüsü bu tür bir varlık-yokluk ilişkisidir. Dolayısıyla ne madde ne de tin tam olarak yok olur. Sadece dönüşüm ve değişim söz konusudur. Çünkü enerji yok olmaz, sadece şekil değiştirir. Reenkarnasyon (yeniden bedenlenme) konusuna bu açıdan bakacak olursak, tinin yeni bir beden bulup bu dünyada var olması pekâla mümkündür. Fakat bu özellik veya yeti sadece özel tinler için söz konusu olduğu görüşümdedir. Her insan veya canlı yeniden bedenlenecektir diye bir şey olamaz. Zaten sayısal olarak da bu mümkün değildir. Çünkü sürekli insan nüfusu artmakta ve yeni tinler oluşmaktadır. Ancak ileri düzeyde bilgeliğin üst basamaklarına tırmanmış kişiler için yeniden doğuş söz konusu olabilir.

İleri bir *nefs* (benlik) boyutuna ulaşmış kişilerde özel yetenekler gelişir. Bu yetenekler 3 gurupta toplanır. **1. Velayet, 2. Nübüvvet, 3. Risalet.**

Velayet "veli olmak" yetkin kişi olmak, yani aracsız bilgi sahibi olmak ve bu bilgiyi uygulayabilmek demektir. Vilayet sözü de velayetten türer. Yani yetkili kişilerin bulunduğu yer vilayettir. Vali sözü ile veli sözü arasında kavramsal bir bağ vardır.

Nübüvvet peygamberlik mertebesidir. Bunu daha fazla açıklamaya gerek yok sanırım. İnsan isteyerek peygamber olamaz. Kendisine bir görev veya hediye olarak ihsan edilir. Nebi sözü *nübüvetten* türer ki "**haberci**" demektir.

Risalet de nübüvvet gibi elçilik mertebesidir. Fakat *risalet* daha yüksek kabul edilir. Resul kişi sözün özünün özünü söyler. Bir olanla öylesine birleşmiş bütünleşmiştir ki söyledikleri kendine mi aittir yoksa Tanrısal bütünlükten mi kaynaklanmaktadır, ayırt edilemez. Bu mertebeye ulaşmış nefise **Nefs-i Kâmile** (kemale ermiş insan) denir. Kâmil insan, olgun, pişmiş, tam ve eksiksiz insan demektir. Henüz ben bu nefise sahip bir insana rastlamadım. Umarım sizlere nasib olur. Ancak rastlasak bile acaba tanıyabilecek miyiz? "**Veli ile deli arasında kıl farkı vardır**" derler. Nedeni de velilerin sözlerini anlamanın çok zor olmasından dolayıdır. Anlayamayınca da o insana delilik sıfatını yakıştırmak oldukça kolaydır. Bu bakımdan farkındalık durumu son derece önemlidir. İnsan farkında olunca önce kendi benlik düzeyinin şuuruna varır, sonra da daha yüksek boyutlardaki benlikleri tanımaya başlar. Bunun için de sürekli kendi benliğini üst boyutlara çıkarma gayreti içinde olması gerekir.

Bu gayreti "**insandaki gizli yetilerin kuvveden fiile çıkması**" olarak ifade edebiliriz. Çünkü her insanın gizli yetileri vardır ama onları ortaya çıkarabilmek bir gayret ve istek gerektirir. Bu konu ile ilgili 22 sayılı **İstek Yasası** başlıklı yazıyı okumanızı öneririm.
